

Filipino

Unang Markahan

Modyul 5

**TULA: “Kultura: Ang Pamana ng
Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at
Buhay ng Kinabukasan”**

Mga Salitang Naglalarawan

Panimula

Makulay ang naging paglalakbay mo sa pagtuklas sa mahiwagang daigdig ng Saudi Arabia. Ngayon, galugarin mo naman ang Pilipinas at tuklasin ang mundo ng panulaan dito. Ang Aralin 1.3 ay naglalaman ng tula ni Pat V. Villafuerte na pinamagatang, “Kultura: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng Kinabukasan. Isang tulang naglalarawan at bahagi rin ng aralin na ito ang pagtalakay sa mga salitang naglalarawan na makatutulong sa pagpapahayag ng damdamin sa pagbuo ng isang komentaryo.

MGA PINAKAMAHALAGANG KASANAYANG PAMPAGKATUTO (MELC)

- F9PN-Ie-41** Naiuugnay ang sariling damdamin sa damdaming inihayag sa napakinggang tula.
- F9PB-Ie-31** Nailalahad ang sariling pananaw ng paksa sa mga tulang Asyano.
- F9PT-Ie-41** Natutukoy at naipaliwanag ang magkasingkahulugang pahayag sa ilang taludturan.
- F9PU-Ie-43** Naisusulat ang ilang taludtod tungkol sa pagpapahalaga sa pagiging mamamayan ng bansang Asya.



Subukin

Panuto: Basahin at unawain ang mga sumusunod na katanungan at piliin ang titik ng pinakatamanang sagot sa mga pagpipilian. Bilugan ang titik ng tamang sagot.

1. Ang tulang naglalarawan ng pagpapahalaga o pagkamuhi ng may-akda sa isang pook o pangyayari ay tinatawag na _____.
A. mapaglarawan C. mapang-aliw
B. mapagpanuto D. mapang -uroy
2. Si Sitti Nurhaliza ay may malambot na puso. Sa pangungusap, ang salitang malambot at _____.
A. nagsasalaysay C. nag-uugnay
B. nangangatuwiran D. naglalarawan
3. Ang mabisang paraan ng pagpapahayag ng mga kaisipan, damdamin at imahinasyon at mithiin sa buhay ay isang _____.
A. tula C. nobela
B. alamat D. pabula
4. Ang salitang naglalarawan ay tinatawag na _____.
A. pang-uri C. pangatnig
B. pang-abay D. pangngalan
5. Ang elehiya ay isang halimbawa ng tula ng _____.
A. pasalaysay C. pandulaan
B. patnigan D. pandamdamin

6. Hangad ng lahat ang isang mapayapang buhay. Alin ang salitang naglalarawan sa pahayag?

- A. lahat
- B. hangad
- C. buhay
- D. mapayapa

7. Ang lahat sa ibaba ay haimbawa ng tulang pasalaysay MALIBAN SA ISA.

- A. Balad
- B. Epiko
- C. Elehiya
- D. Awit at Kurido

8. Ang lahat sa ibaba ay halimbawa ng kulturang Pilipino MALIBAN SA ISA.

- A. pamanhikan
- B. pagdiriwang ng kapistahan
- C. pagsasarili sa pagsapit ng edad 18
- D. pagmamano ng kamay sa mga nakakatanda

9. Ang saknong sa ibaba na mula sa akdang isinulat ni Van Crisostomo Villaranza ay halimbawa ng tulang_____.

Haba ng hair
Utak niya ay puro air
Amoy mo ay wagas
Dapat ka ngang magtawas

- A. mapaglarawan
- B. mapanghikayat
- C. mapang-aliw
- D. mapagbiro

10. Ang kaparaanan o kalinangan na tumutukoy sa paraan ng pamumuhay na nakagawian ng tao ay tinuturing na _____.

- A. pamahalaan
- B. lipunan
- C. kayamanan
- D. kultura

Aralin 1.3

Kultura: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan, at Buhay ng Kinabukasan (Tula - Pilipinas)



Alamin

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang:

1. nasusuri ang nilalaman ng tula;
2. natutukoy at naipaliwanag ang magkasingkahulugang pahayag sa ilang taludturan.



Balikan

Sa nakaraang modyul, tinalakay natin ang tungkol sa pagbibigay ng opinyon o katuwiran sa isang pagpapahayag.

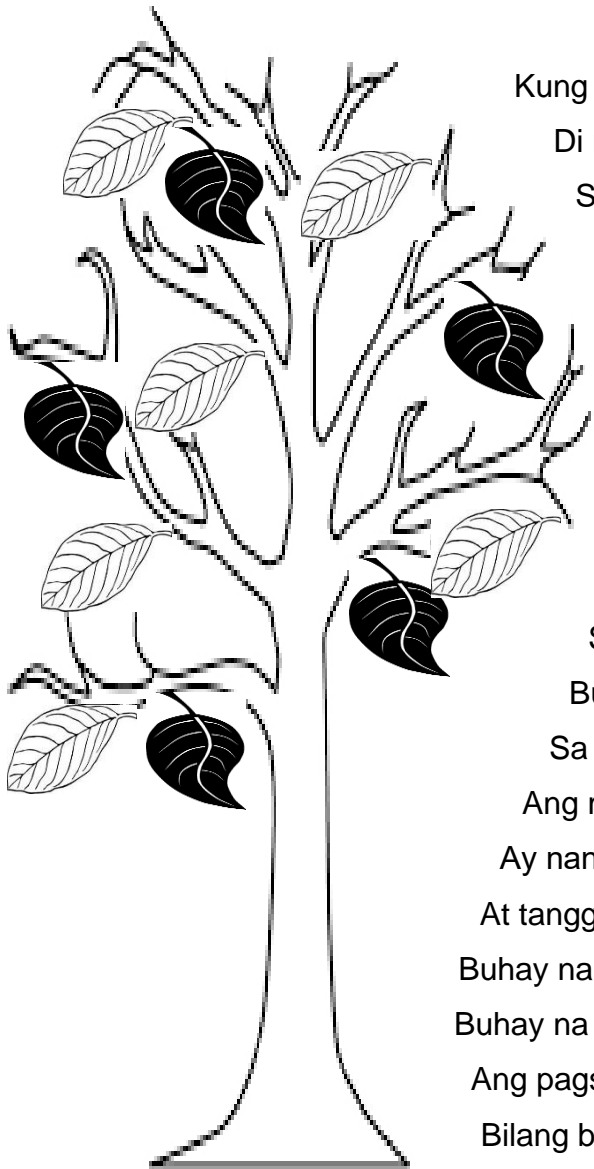
Ginagamit natin sa pagbibigay ng opinyon o katuwiran ang mga sumusunod na pahayag; **sa tingin, sa aking palagay, kung ako ang tatanungin, kumbinsido ako, akoy' naniniwala, sa totoo lang at iba pa.**

Pangganyak

Ngayong umaga ay may bago at kakaibang akdang pampanitikan tayong pag-aaralan. Ito ay ang Tula. Basahin mo ang isang halimbawa nito na pinamagatang "Elehiya para kay Ram" na isinulat ni Pat V. Villafuerte. Bigkasin mo nang may damdamin ito sa harap ng mga kasama mo sa bahay.

Elehiya para kay Ram

ni Pat V. Villafuerte



Kung ang kamatayan ay isang mahabang paglalakbay

Di mo na kailangang humakbang pa

Sapagkat simula't simula pa'y pinatay ka na

Ng matitigas na batong naraan mo

Habang nakamasid lamang

Ang mga batang lansangang nakasama mo

Nang maraming taon.

Silang nangakalahad ang mga kamay

Silang may tangang kahon ng kendi't sigarilyo

Silang may inaamoy na rugby sa madilim na pasilyo.

Sa pagitan ng maraming paghakbang at pagtakbo

Bunga ng maraming huwag at bawal dito

Sa mga oras na nais mong itanong sa Diyos

Ang maraming bakit at paano

Ay nanatili kang mapagkumbaba at tanggaping ikaw'y tao

At tanggapin ang uri ng buhay na kinagisnan mo.

Buhay na hindi mo pinili dahil wala kang mapipili.

Buhay na di mo matanggihan dahil nasa mga palad mo

Ang pagsang-ayon, ang pagtango, at pagtanggap

Bilang bagong ama ng lima mong nakababatang kapatid

Batay sa tulang iyong binigkas, Ilista ang mga katangiang iyong napupuna sa tula.

Halimbawa: Ang Tula ay maikli.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____




Tuklasin

Ngayon basahin mo ang isa pang tula ni Pat V. Villafuerte na pinamagatang, "Kultura: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng Kinabukasan. Alamin mo kung paano niya inilarawan ang kultura sa magkaibang panahon at upang malaman mo kung paano naiiba ang tulang naglalarawan sa iba pang uri ng tula ayon sa layon. Bigkasin mo ang tula nang may damdamin sa harap ng mga kasama mo sa bahay.

KULTURA: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan, at Buhay ng Kinabukasan

ni Pat V. Villafuerte

NOON, ang bawat paghakbang ay isang pagtalunton,
isang pagtahak sa matuwid na landas upang marating ang paroroonan
gaano man ito kalapit, gaano man ito kalayo
gaano man ito kakitid, gaano man ito kalawak
kaunti man o marami ang mga paang humahakbang
mabagal man o mabilis, pahintu-hinto man o tuloy-tuloy
ang bawat paghakbang ay may patutunguhan.
ang bawat paghakbang ay may mararating.
ang bawat paghakbang ay may pagsasakatuparan.
hindi na mabilang ang paghakbang na naganap sa ating kasaysayan
paghakbang na pinuhunanan ng pawis, dugo at luha
paghakbang na kinamulatan ng maraming pagsubok,
pangamba at panganib
mula pa sa panahon ng kawalang-malay
hanggang sa panahon ng walang humpay na pananakop,
digmaan at kasarinlan
at hanggang sa kontemporaryong panahon ng makinasyon
sumibol ang kayraming kulturang sinangkutsa sa ating diwa't kamalayan
kulturang may ritmo ng pag-awit, may kislot ng pagsayaw,
may haplos ng pag-aalay, may lambing ng panunuyo
at tangis ng pamamaalam.
ito ang ating tinalunton, ito ang bunga ng ating paghakbang:
ang kulturang ipinamana sa atin ng nakaraan.



NGAYON, sa panahon ng pagkamulat at maraming pagbabago,
binhing nakatanim ang maraming kulturang
nag-uumapaw sa ating diwa
nagbabanyos sa ating damdamin
nag-aakyat sa ating kaluluwa
sinubok ng maraming taon
inalay sa mga bagong sibol ng panahon
anumang kulay, anumang lahi, anumang edad, anumang kasarian
ang kultura'y pinayayabong
nang may halong sigla at tuwa,
nang may kasalong pagsubok at paghamon
kulturang sinusuyod ng kapuri-puring ugali at marangal na kilos
kulturang inihahain ng pagsamba't prusisyon
kulturang sinasalamain ang pasko't pistang-bayan
kulturang pinaaawit ng pasyon at pagsasabuhay ng Poon
kulturang patuloy na sumisibol at ipinapupunla ng tradisyon:
pampamilya, pang-eskuwela, pampolitika, panrehiyon at pambansa
na dinilig ng maraming pagpapaalala, paggabay at patnubay
at pinayaman ng makukulay na karanasan
kulturang inihain at tinanggap, sinunod at isinakatuparan
ito ang regalo ng kultura
regalo ng kasalukuyan.

BUKAS, ang kulturang itinudla ng nakaraan
at inireregalo ng kasalukuyan ay bubuhayin ng kinabukasan
at mananatiling repleksyon ng kabutihan
kulturang gagalang sa mga bata't matanda
kulturang rerespeto sa mga babae't may kapansanan
kulturang luluklok ng pagbabayanihan at pagkakapatiran
kasaliw ng mga awiting bayan at katutubong sayaw
katali ng pagsasadula't pagbabalagtas
diwang marangal ang ipupunla. kariranggan ng maraming wika
magkakapantay sa kalayaan at karapatan
magsama-sama, magkakapit-bisig, magtutulungan
habang patuloy na humahakbang upang galugarin pa
ang kulturang pagyayamanin ng ating lahi
ng lahing magiting
ng lahing kapuri-puri
ng lahing marangal



Suriin/Talakayin

Bago mo gawin ang sumunod na gawain, basahin mo muna ang nasa loob ng kahon.

Alam mo ba na ang tulang iyong binasa ay:

Isang akdang pampanitikang naglalarawan ng buhay, na hinango sa guniguni, ipinararating sa ating damdamin at ipinahahayag sa pananalitang may angking aliw-iw.

Ito ay naiiba sa ibang sangay ng panitikan sapagkat ito ay nangangailangan ng masusing pagpili ng mga salita, pagbilang ng mga pantig, at paggamit ng magkakatugmang salita upang madama ang isang damdamin o kaisipang nais ipahayag ng isang manunulat.

Ito ay isang mabisang paraan ng pagpapahayag ng mga kaisipan, damdamin, imahinasyon, at mithiin sa buhay. Sa pamamagitan ng tula naipararating ng may katha sa mga bumabasa o nakikinig ang kanyang nararamdaman at naiisip.

MGA URI NG TULA AYON SA KAANYUAN

1. Tulang Liriko o Damdamin: isang kaanyuan ng tula na puno ng masisidhing damdamin ng tao tulad ng pag-ibig, kalungkutan, kabiguan, kaligayahan, tagumpay at iba pa. Ang mga halimbawa nito ay awit, soneto, oda, *elehiya*, pastoral, at dalit. Katangian nitong maglarawan at kadalasang nasa anyong deskriptibo.

Awit—may paksang nauukol sa matimyas na pagmamahal

Elehiya – tula ng pananangis, lalo na sa pag-alala sa isang yumao

Soneto – binubuo ng labing-apat na taludturan hinggil sa damdamin at kaisipan

Oda -pumupuri sa kadakilaang nagawa ng isang tao o grupo ng mga tao

Pastoral- patungkol sa kabuhayan sa bukid

Dalit - tungkol sa pagpaparantal sa dakilang lumikha

2. Tulang Pasalaysay – naglalahad ng isang kasaysayan o mga tagpo o pangyayari. Ang mga halimbawa nito ay ang *epiko*, *awit at korido*, at *balad*. Katangian nitong magkwento at madalas nasa anyong pakwento.

Epiko -isang mahabang tula/tula, kalimitan ay tungkol sa isang kabayanihan ng tauhan sa kuwento

Awit at Kurido – tulang nagsasalaysay ng pakikipagsapalaran ng mga kilalang tao sa kaharian katulad ng hari, reyna, patungkol din ito sa pag-ibig

Balad -tulang ianaawit habang may sumasayaw

Mga Uri ng Tula ayon sa Layon :

Mapaglarawan – naglalarawan ng pagpapahalaga o pagkamuhi ng makata o may- akda sa isang kalagayan, pook o pangyayari.

Mapagpanuto – namamatnubay, nagtuturo o nagbibigay-payo o isang aral.

Mapang-aliw – nagbibigay -aliw o lumilibang sa mga mambabasa. Maaaring ito ay nagpapatawa, nanunudyong o isang masagisag na palaisipan.

Mapang -uroy – nangungutya ito o namumuna ng mga kamalian o kasamaan ng isang bagay, ng kahangalan ng isang tao at mga pagkalulong sa isang hindi magandang bagay.



Isaisip

Ang tulang, "Elehiya para kay Ram" at "Kultura: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng Kinabukasan." ay tinuturing na **Tulang Liriko o Pandamdamin** dahil ito ay nagsasaad ng isang masidhing damdamin katulad ng kawalan ng pag-asa, hinanakit, kalungkutan, hirap, tiis at dalamhati na siyang naramdaman ng batang lansangan sa akda. Sa paggamit ng mga **salitang naglalarawan** ay naipahayag ng may-akda ang kanyang kaisipan at damdamin.



Isagawa

Gawain 1. Paglinang ng Talasalitaan

Panuto: Ibigay ang katumbas na pahayag ng mga sinalunggihitang salita mula sa taludturan ng tulang binasa. Isulat sa patlang ang sagot.

1. Ang bawat hakbang ay isang pagtalunton.

= _____

2. Binhing nakatanim ang maraming kulturang nag-uumapaw sa ating diwa

= _____

3. Ang kulturang itinudla ng nakaraan at iniregalo ng kasalukuyan at bubuhayin ng kinabukasan

= _____

4. Sa panahon ng pagkamulat at maraming pagbabago, binhing nakatanim ang maraming kultura.

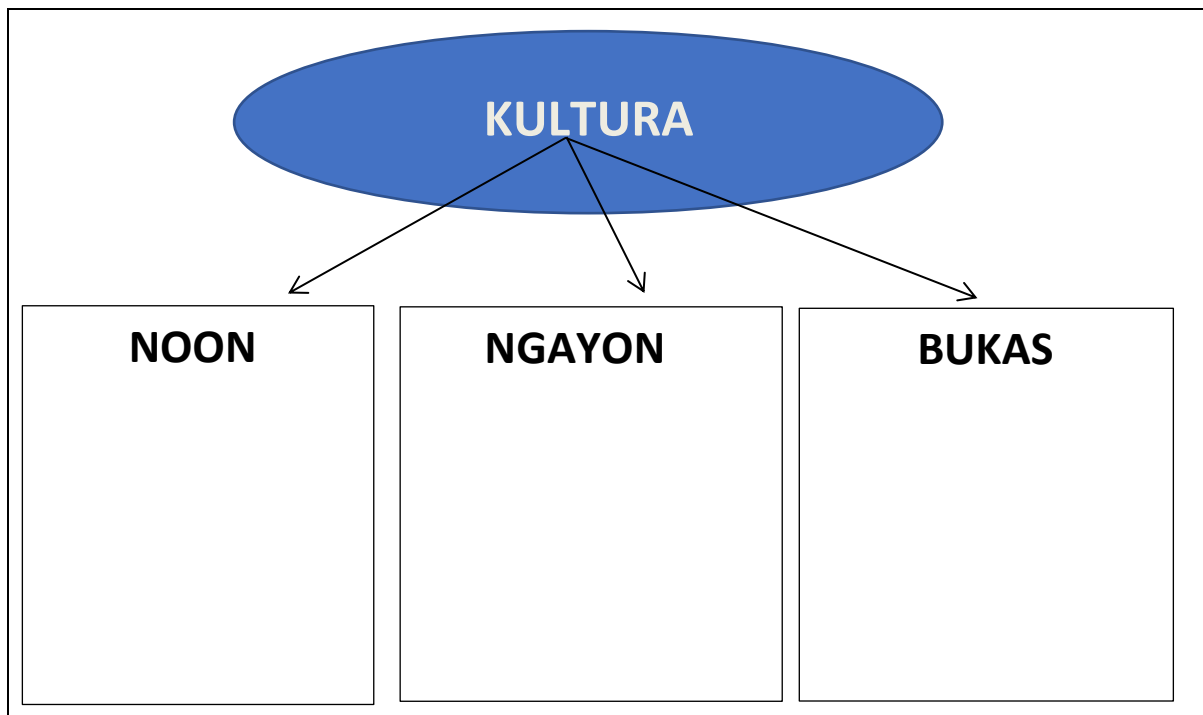
= _____

5. Kulturang may lambing ng panunuyo at tangis ng pamamaalam.

= _____

Gawain 2. Noon, Ngayon at Bukas

Panuto: Gamit ang grapikong pantulong, ilarawan ang kultura batay sa tatlong panahong binanggit sa tula. Isulat sa loob ng kahon ang sagot.



Ikalawang Araw)



Alamin

1. Naipahahayag ang sariling damdamin tungkol sa binasang tula.
2. Nailalahad ang sariling pananaw ng paksa sa mga tulang Asyano.



Balikan

Ang mga tulang binasa natin kahapon ay halimbawa ng isang tulang liriko o pandamdamin. Ano-ano ang mga halimbawa nito? Isulat ang inyong sagot sa mga linya.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____



Pagyamanin/Karagdagang Gawain

Gawain 1

Panuto: Suriin ang tuludturan mula sa binasang tula at Ibigay ang angkop na damdaming nangingibabaw nito. Piliin at isulat sa patlang ang sagot na makikita sa loob ng kahon.

| | | | |
|-----------|-------------|-------------|------------|
| paghanga | paghihirap | pagkatakot | pagkatuwa |
| pagtitiis | pagmamalaki | pagtitiwala | pagmamahal |
| paggalang | pakikiisa | pagkainggit | pagkapoot |

- _____ 1. Paghakbang na pinuhunanan ng pawis, dugo at luha.
- _____ 2. Hanggang sa panahon nang walang humpay na pananakop, digmaan at kasarinlan.
- _____ 3. May haplos ng pag-aalay, may lambing ng panunuyo
- _____ 4. Ang kulturang pinayayabong nang may halong sigla at tuwa.
- _____ 5. kulturang rerespeto sa mga babae't may kapansanan.
- _____ 6. Diwang marangal ang ipupunla karirangan ng maraming wika.
- _____ 7. Magsasama-sama, makakapit-bisig, magtutulung-tulungan.
- _____ 8. Kulturang inihain ng pagsamba't prusisyon.
- _____ 9. paghakbang na kinamulatan ng maraming pagsubok.
- _____ 10. kulturang may ritmo ng pag-awit, may kislote ng pagsayaw.

Gawain 2

Panuto: Sagutin ang mga gabay na tanong batay sa pag-unawa mo sa binasang tula. (Kultura....)

1. Ano-ano ang mga panahong binanggit sa tula?

_____.

2. Isa-isahin ang kulturang Pilipino na nabanggit ng may-akda sa tula.

3. Itala ang mga salitang naglalarawan sa kultura batay sa bawat panahon.

4. Sa iyong palagay, naging mabisa ba ang ginawang paglalarawan? Bakit?

4. Suriin mo ang uri ng tula ayon sa layon. Paano ito nabuo?

Gawain 3.

Panuto: Ibigay ang nais iparating ng mga pahayag mula sa taludturan ng tula;

- a . panahon ng kawalang malay - _____
- b. tangis ng pamamaalam - _____
- c. sinubok ng maraming taon - _____
- d. sinasalamín ang Pasko't Pistang Bayan - _____
- e. kultura ay regalo ng kasalukuyan - _____

(Ikatlong Araw)



Alamin

Sa pagtatapos ng araling ito, ikaw ay inaasahang:

- 1. Naihahambing ang tulang naglalarawan sa ibang uri ng tula.
- 2. Naipaliliwanag ang magkakasingkahulugang pahayag sa taludturan.



Balikan

Panuto: Ibigay ang iyong sariling pananaw tungkol sa ating kultura batay sa panahong binanggit ng tula.

1. NOON _____
_____.

2. NGAYON _____
_____.

3. BUKAS _____
_____.



Tuklasin

Pagkatapos mong nabasa ang isang tulang naglalarawan na pinamagatang,” Kultura: Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng kinabukasan”, ay pag-aralan mo ang kasunod na tula sa ibaba.

Anong uri ng tula kaya ito ayon sa Anyo? Paano ito naiiba sa tulang naglalarawan?

Panuto: Basahin mo ang isa pang halimbawa ng tulang nagsasalaysay. Suriin mo ang pagkakabuo nito at ihambing sa tulang naglalarawan.

Ang Pagbabalik

ni Jose Corazon de Jesus
Babahagya ko nang sa noo’y nahagkan,
Sa mata ko’y luha ang nangag-unahan;
Isang panyong puti ang ikinakaway,
Nang siya’y iwan ko sa tabi ng hagdan:
Sa gayong kalungkot na paghihiwalay,
Mamatay ako, siya’y nalulumbay!

Nang sa tarangkahan, ako’y makabagtas
Pasigaw ang sabing, “Magbalik ka agad!”
Ang sagot ko’y “Oo, hindi magluluwat!”
Nakangiti akong luha’y nalaglag...
At ako’y umalis, tinunton ang landas,
Nabiyak ang puso’t naiwan ang kabiyak;

Lubog na ang araw, kalat na ang dilim,
At ang buwan nama’y ibig nang magniningning:
Maka orasyon na noong aking datnin,
Ang pinagsadya kong malayang lupain:
Kuwagong nasa kubo’t mga ibong itim,
Ang nagsisalubong sa aking pagdating.

Sa pinto ng naro’ong tahana’y kumatok,
Pinatuloy ako ng magandang loob;
Kumain ng konti, natulog sa lungkot,
Ang puso kong tila ayaw nang tumibok;
Ang kawikaan ko, “Pusong naglalagot,
Mamatay kung ako’y talaga nang kulog!”

Nang kinabukasang magawak ang dilim,
Araw’y namimintanang mata’y nagniningning;
Sinimulan ko na ang dapat kong gawin:
Ako’y nag-araro, naglinang, nagtanim;
Nang magdidisyembre, tanim sa kaingin,

Ay ginapas ko na't sa irog dadalhin.

At ako'y umuwi, taglay ko ang lahat,
Mga bungang-kahoy, isang sakong bigas;
Bulaklak na damo sa gilid ng landas,
Ay pinupol ko na't panghandog sa liyag;
Nang ako'y umalis, siya'y umiiyak...
O, marahil ngayon, siya'y magagalak!

At ako'y lumakad, halos lakad takbo,
Sa may dakong ami'y meron pang musiko,
Ang aming tahana'y masayang totoo
At nagkakagulo ang maraming tao...
"Salamat sa Diyos!" ang nabigkas ko,
"Nalalaman nila na darating ako."

At ako'y tumuloy... pinto ng mabuksan
Mata'y napapikit sa aking namasdan ;
Apat na kandila ang nangagbabantay;
Sa paligid-ligid ng irog kong bangkay;
Mukha nakangiti at nang aking hagkan;
Para pang sinabi," Irog ko, paalam!



Suriin/Talakayin

Ang Tulang "**Kultura: Ang Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng Kinabukasan**" ay isang halimbawa nga tulang naglalarawan at ang Tulang "**Ang Pagbabalik**" ay halimbawa ng isang tulang nagsasalaysay;

Katangian ng Tulang Pasalaysay - naglalarawan ng mahahalagang mga tagpo o pangyayari sa buhay. Ito ay tulang may kuwento at may mga pangunahing tauhang gumagalaw. Ang mga kagitingan ng mga bayani sa pakikidigma ang paksa nito. Halimbawa ay ang kabiguan sa pag-ibig, ang mga suliranin at panganib sa pakikidigma, o kagitingan ng mga bayani.

Katangian ng Tulang Damdamin – ipinapahayag ang mga saloobin at damdamin ng makata. Hindi ito nagpapahayag katulad ng sa isang kuwento na naglalarawan sa karakter at aksyon. Ang makata ay deriktang nagsasabi sa mambabasa ng kanyang sariling damdamin, iniisip at persepsyon.



Isagawa

Panuto: Ihambing ang dalawang tula ayon sa Kaanyuan, Layon at Katangian. Isulat sa loob ng kahon ang sagot.

| Uri ng Tula | Kultura: Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng Kinabukasan | Ang Pagbabalik |
|-------------|--|----------------|
| Kaanyuan | | |
| Layon | | |
| Katangian | | |



Pagyamanin/ Karagdagang Gawain

Panuto :. Salungguhitan ang mga magkasingkahulugang salita sa taludturan na nakatala sa bawat bilang at ipaliwanag ang ibig sabihin ng mga ito.

1. Ang bawat paghakbang ay isang pagtalunton. _____

_____.

2. Mabagal man o mabilis, pahintu-hinto man o tuloy-tuloy _____

_____.

3. Na dinilig ng maraming pagpapaalala, paggabay at patnubay _____

_____.

4. Kulturang inihain at tinanggap, sinunod at isinakatuparan _____

_____.

5. Magsasama-sama, magkakapit-bisig, magtutulung-tulungan _____

_____.

(Ikatlong Araw)



Alamin

1. Nakasusulat ang ilang taludtod tungkol sa pagpapahalaga sa pagiging mamamayan.
2. Nakapaghahayag ang sariling opinyon/damdamin sa paraang pagsulat.



Balikan

Sa ilang araw mong pagbabasa ng tungkol sa tula ay dapat panahon na upang ikaw ay sumulat ng sarili mong halimbawa . Kaya, kinakailangang matutuhan mo rin ang tungkol sa mga salitang naglalarawan upang higit na mabisa ang gagawin mong pagsusulat.

Panuto: Piliin ang salitang naglalarawan sa mga sumusunod na taludturan at isulat sa patlang.

- _____ 1. Isang panyong puti ang ikinakaway.
- _____ 2. Ang pinagsadya kong malayang lupain.
- _____ 3. Kuwagong nasa kubo't mga ibong itim.
- _____ 4. Pinatuloy ako ng magandang loob.
- _____ 5. Ang aming tahana'y masayang totoo.



Tuklasin

Alam mo ba na ...

napatitingkad ang anumang akdang pampanitikan kapag wasto ang gamit ng mga salitang naglalarawan?

Nakapaglarawan tayo ng tiyak at angkop kapag alam natin ang gamit ng mga salita. Nakatutulong nang malaki sa pagbibigay ng hugis, kulay, anyo sa mga bagay na bumubuo sa ating kapaligiran ang wastong paggamit sa salitang naglalarawan.

Nakatutulong nang malaki ang mga salitang naglalarawan upang bigyang katangian ang isang bagay o ugali maging sa damdamin at mga pangyayari sa ating kapaligiran. Ang mga ito ay tinatawag nating mga **Pang-uri**.



Suriin

Basahing mabuti at unawain mo ang sanaysay sa ibaba.

Sitti Nurhaliza: Ginintuang Tinig at Puso ng Asya

Ni Jan Henry M. Choa Jr.

Isa sa pinakamahusay na mang-aawit sa Asya si Sitti Nurhaliza mula sa bansang Malaysia. Nagkamit siya ng iba't-ibang parangal sa pag-awit hindi lamang sa kaniyang bansa kundi maging sa pang-internasyunal na patimpalak. Isa na rito ang titulong "Voice of Asia" nang makamit niya ang Grand Prix Champion mula sa Voice of Asia Singing Contest na ginanap sa Almaty, Kazakhstan.

Labing-anim na taong gulang siya nang pumasok sa larangan ng pag-awit. Dahil sa likas na talento sa pag-awit, narating niya ruok ng tagumpay bilang *multiple-platinum selling artist* sa Malaysia. Sinundan ito ng mga di-mabilang na pagkilala mula sa mga prestihiyosong Gawad-parangal tulad ng MTV Asia, Channel V, Anugerah Juara Lagu Malaysia.

Hindi lamang sa pag-awit nakilala si Sitti. Siya rin ay isang manunulat ng awit, *record producer, presenter* o modelo at mangangalakal. Sa katunayan, siya ay nagmamay-ari ng produktong Ctea, isang tsaa sa Malaysia. Mayroon din siyang sariling *production company*, Sitti Nurhaliza Productoin, na nasa larangan ng *entertainment*.

Siya rin ay itinuturing na isa sa pinakamaimpluwensiyang tao at pinakamayamang artista sa Malaysia. Sa kabila ng pagiging sikat at mayaman ay hindi nalilimutan ni Sitti Nurhaliza ang magkawanggawa. Nakikibahagi at nakikiisa siya sa maraming gawaing-kawanggawa sa loob at labas ng Malaysia. Ito ay isa sa maganda niyang katangian. Marunong siyang tumulong da kaniyang kapwa bilang pagbabalik-biyaya sa kaniyang mga tinatamasa.

Tunay na ipinagmamalaki si Sitti Nurhaliza ang kaniyang mga kababayan bilang Asyano na may sadyang husay sa pagkanta at may natatanging kontribusyon sa larangan ng musika. Ang kaniyang magandang tinig at mabuting kalooban bilang isang babaeng Muslim na mang-aawit ay isa lamang sa mga katangiang nagugustuhan ng kaniyang mga tagatangkilik. Isang idolo na may ginintuang tinig at ginintuang puso ng Asya.



Isaisip

Ang tawag sa mga salitang naglalarawan ay **pang-uri**, ito ay ginagamit sa upang maibigay ang tamang paglalarawang ng isang bagay, tao, hayop, lugar at pangyayari,. Ang salitang **pang-uri** ay kadalasang mapagkikitaan ng panlaping ma-

Halimbawa; mapayapa, masayahin, maalalahanin, masipag, maunawain at iba pa.



Isagawa

Panuto: Matapos mong mabasa ang sanaysay, isa-isahin ang mga katangian ni Sitti Nurhaliza sa tulong ng *character mapping*. Isulat sa patlang ang iyong mga sagot.



MATA - Paglalarawan sa babaeng moderno



LABI– Paglalarawan sa nakagisnang pamumuhay



KAMAY - Paglalarawan sa hakbang na ginawa upang lumaya



PAA– Paglalarawan sa bagong mundo



Pagyamanin

Batay sa mga kasalukuyang mga pangyayari sa Covid 19, bumuo ng isang tulang naglalarawan na may dalawang saknong at tig-aapat na taludtod .



Tayahin

Panuto: Basahin at unawain ang bawat aytem. Piliin ang tamang sagot at isulat sa isang buong papel. (Huwag kalimutang isulat ang Pangalan, Taon at Pangkat at bilang ng Modyul)

1. Isa sa mga pinakamahusay na mang-aawit sa Asya si Sitti Nurhaliza. Ang salitang maituturing na naglalarawan ay _____.
A. Asya B. mang-aawit C. Sitti Nurhaliza D. pinakamahusay
2. Ang elehiya ay anumang katha na ipinapatungkol sa _____.
A. naglakbay B. damayan C. namatay D. ikinasal
3. Ang Kultura ay tinuturing na _____ sa kinabukasan.
A. pamana B. regalo C. yaman D. buhay
4. Binhing nakatanim ang maraming kulturang nag-uumapaw sa ating diwa. Ang salitang sinalungguhitan ay nangangahulugang _____.
A. naiisip B. nakikita C. sumusobra D. mangingibabaw
5. Paano mo ilalarawan ang huling bahagi ng tulang, “Ang Pagbabalik”?
A. napakasaya C. nakapapanabik
B. napakalungkot D. nakababagot
6. Lahat ay mga kulturang binanggit ni Pat Villafuerte sa kanyang tula, **MALIBAN SA ISA**.
A. Pagdiriwang ng Pasko C. Binyagan
B. Pagsamba’t Prusisyon D. Awiting bayan at katutubong sayaw
7. Ang bahagi ng pananalita na naglalarawan ay tinatawag na _____.
A. pang-uri B. pang-abay C. pangatnig D. pangngalan
8. Ang akdang, “Kultura: Pamana ng Nakaraan, Regalo ng Kasalukuyan at Buhay ng kinabukasan ay isang uri ng tulang _____.
A. nanghihikeyat B. nagsasalaysay C. nangungutya D. naglalarawan
9. Ang mga sumusunod ay halimbawa ng tulang liriko **MALIBAN SA ISA**.
A. Elehiya B. Soneto C. Epiko D. Oda.
10. Ang mabisang paraan ng pagpapahayag ng mga kaisipan, damdamin, imahinasyon at mithiin sa buhay ay isang _____.
A. tula B. alamat C. nobela D. pabula

SANGGUNIAN:

<https://brainly.ph/Filipinotagalog.blogspot.com>

<https://e-edukasyon.ph/>

Panitikan sa Filipino 2(Pandalubhasaan)(Gonzales,1982)

Panitikang Asyano 9 (pp. 39-50)

Pintig ng Lahing Pilipino 9 (Ikalawang Edisyon) Florante C. Garcia et. al., p.37-51

Pinagyamang Pluma 9 (Ikalawang Edisyon) Aileen G. Baisa-Julian et. al., pp. 60-71

[https://1.bp.blogspot.com/-XRrzGDW84y8/WXFIsqOX-](https://1.bp.blogspot.com/-XRrzGDW84y8/WXFIsqOX-nl/AAAAAAAAABc/ky9xxWxPF05gNWE1gcneOoIOEQg9g_MQCLcBGAs/s1600/tumblr_lxkiyvY5Ej1qd)

[nl/AAAAAAAAABc/ky9xxWxPF05gNWE1gcneOoIOEQg9g_MQCLcBGAs/s1600/tumblr_lxkiyvY5Ej1qd_k87wo1_1280.jpg](https://1.bp.blogspot.com/-XRrzGDW84y8/WXFIsqOX-nl/AAAAAAAAABc/ky9xxWxPF05gNWE1gcneOoIOEQg9g_MQCLcBGAs/s1600/tumblr_lxkiyvY5Ej1qd_k87wo1_1280.jpg)